

Methotrexaat (Ledertrexate, Emthexate)

Uw behandelend arts heeft u methotrexaat voorgeschreven. Hierbij treft u informatie aan over dit geneesmiddel. Heeft u na het lezen nog vragen, dan kunt u daarmee altijd bij de arts terecht.

Werking

Methotrexaat (ook wel MTX genoemd) is een antireumaticum. Het onderdrukt het ziekteproces en vermindert daardoor ontstekingsverschijnselen zoals pijn en stijfheid van gewrichten. Het heeft een remmend effect op het ontstaan van gewrichtsafwijkingen. MTX werkt langzaam. Het kan vier tot acht weken, of soms zelfs langer duren voor het effect merkbaar wordt. Uw arts zal u dan ook meestal adviseren naast MTX andere pijnstillende en ontstekingsremmende middelen te gebruiken.

Gebruik

MTX wordt toegediend in tabletten van 2,5 mg, of in een oplossing Ledertrexate SP in flacons van 5 of 50 mg/ 2 ml. De arts schrijft u de juiste dosis voor. Om de kans op bijverschijnselen te verminderen wordt MTX niet dagelijks gegeven maar éénmaal per week.

De tabletten MTX moeten worden ingenomen met voedsel, niet met melk.

Naast tabletten MTX bestaat de mogelijkheid tot toediening van MTX per injectie. Ook de injectie wordt éénmaal per week gegeven. De arts bepaalt de hoeveelheid per injectie.

Mogelijke bijverschijnselen

Het gebruik van MTX kan leiden tot een aantal bijverschijnselen, die alle echter meestal snel verdwijnen na het staken van de medicatie.

Het meest voorkomend zijn:

- Maag- of darmklachten: vol gevoel, misselijkheid, diarree.

- Leverfunctiestoornissen. Hier merkt u zelf meestal niets van. De arts zal hiervoor uw bloed regelmatig controleren. Zonodig zal de dosis MTX worden aangepast. Deze stoornis is in het algemeen van voorbijgaande aard.

Minder voorkomend:

- Ontsteking van het mondslijmvlies.
- Stoornissen in de bloedaanmaak door onderdrukking van het beenmerg, waardoor een verhoogde kans op infecties en koorts ontstaat of het spontaan optreden van blauwe plekken.
- Een bepaalde vorm van longontsteking met hoge koorts.

Zelden voorkomend:

- Huidafwijkingen, haaruitval.
- Hoofdpijn, duizeligheid.

Indien één of meerdere van bovenstaande verschijnselen of andere lichamelijke veranderingen optreden, neem dan contact op met de arts.

Door regelmatig het bloed te onderzoeken, kunnen vroegtijdig of tekenen van een leverfunctiestoornis of remming van het beenmerg worden opgespoord. Houdt u daarom goed aan de afspraken voor bloedcontrole.

Aanvullende informatie

- Wees zuinig met alcohol. In combinatie met MTX wordt het risico op leverfunctiestoornissen verhoogd. Gebruik bij voorkeur niet meer dan één alcoholconsumptie per dag.

- Indien uw huisarts of een andere specialist het noodzakelijk acht u met antibiotica te behandelen, meldt deze dan altijd dat u behandeld wordt met MTX. Bepaalde antibiotica (trimethoprim, Bactrimel) kunnen namelijk niet in combinatie met MTX worden gegeven. Laat deze artsen de u uitgereikte kaart met informatie hierover altijd zien.
- MTX is een cytostaticum: een stof die de groei van cellen remt en snelgroeiende, woekerende cellen doodt. Cytostatica worden daarom vooral gebruikt bij de behandeling van kanker. MTX is hiervoor sinds 1948 in gebruik. Omdat bleek dat MTX ook de groei remt van niet kwaadaardige cellen, werd het middel daarna ook toegepast bij een huidziekte (psoriasis). Het geneesmiddel bleek toen ook een gunstig effect op de gewrichtsontstekingen te hebben, die kunnen voorkomen in combinatie met psoriasis. Zodoende is de toepassing ervan bij reumatische ziekten ontstaan. De dosering van MTX is bij reumatische ziekten echter veel lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen, waardoor de bijverschijnselen ook minder zijn.
- Bij MTX wordt vaak foliumzuur of folinezuur (een vitamine) voorgeschreven om de kans op bijwerkingen te verkleinen.
- Effect op de voorplanting. MTX kan van invloed zijn op zaad- en eicellen. Bij gebruik van MTX tijdens de zwangerschap bestaat de kans op miskramen en aangeboren afwijkingen. Daarom wordt altijd geadviseerd om tijdens de behandeling voor een goede, betrouwbare anticonceptie te zorgen en deze na beëindiging van de medicatie nog minstens vier maanden voort te zetten. Indien u een zwangerschap overweegt, overleg dan eerst met uw arts.
- Methotrexaat wordt door reumatologen wereldwijd met goed resultaat gebruikt bij de behandeling van reumatische ziekten. Methotrexaat wordt ingedeeld bij de geneesmiddelen tegen kanker, omdat het ook gebruikt wordt bij de behandeling van kanker. Het veroorzaakt zelf echter geen kanker. Voor medewerkers in de gezondheidszorg gelden speciale voorzorgsmaatregelen bij de omgang met deze middelen. Zij komen immers veelvuldig met deze stoffen in aanraking. Dit geldt dus ook voor methotrexaat. Daarom worden in het ziekenhuis door de verpleegkundigen handschoenen gedragen en bij het toedienen van injecties ook wel een schort en mondkapje. Dit betekent niet dat deze maatregelen ook voor u als gebruiker thuis nodig zijn. Onder supervisie van uw reumatoloog kunt u dit medicijn in de voorgeschreven dosering gewoon innemen of per injectie toedienen. Indien iemand anders u thuis deze medicatie toedient, dan hoeft hij / zij ook geen speciale voorzorgsmaatregelen te treffen.

Als u bloeddonor bent raden wij u aan voor overleg contact op te nemen met de bloedbank en uw aandoening en medicijngebruik te melden. Zeer waarschijnlijk zult u uw donorschap moeten staken.

De door uw reumatoloog voorgeschreven ontstekingsremmende pijnstillers kunt u veilig blijven gebruiken in combinatie met methotrexaat.